

Компромис пуни буџет

Министар финансија Мирко Цветковић за Вечерње Новости, 18. новембар 2007. године

Наши људи морају да схвате да планове за будућност морају да разматрају у оквиру промена које су једноцифрене - каже за „Новости“ српски министар финансија Мирко Цветковић, коментаришући лавину критика поводом рестрикција које је предвидео управо предложен буџет за наредну годину.

Можете ли, као економски стручњак, а не као министар финансија, да процените како је рађен буџет за наредну годину - према економским принципима, или као плод политичких компромиса?

Мој став је да не постоји буџет у било којој земљи који се у потпуности заснива на економским принципима. Сваки буџет је, у основи, финансијска подршка политици коју води Влада. То је случај и са овим буџетом. Он није резултат политичких компромиса у смислу вођења дневне политике, већ политичких компромиса у смислу приближавања Србије Европској унији. Много бољи буџет који би био заснован на економским принципима, не би могао да се угради у овим социјално економским условима.

Зашто буџет није усаглашен са монетарним властима, већ вас поново оштро критикује гувернер НБС?

Зато што буџет, одражава економску политику Владе, а не Народне банке Србије. Задатак НБС је да подржи економску политику Владе. Очекујем да ће Влада у наредној години морати да повлачи неке, најнепопуларније потезе и верујем да ће је у томе подржати НБС.

На колико би повећање плата, да није било договора претходне владе, могли да рачунају буџетски корисници?

Да није било договора око повећања плата, мој став би био да оне расту у складу са инфлацијом, плус да иду горе за још, рецимо, половину раста бруто друштвеног производа. То из разлога што један део бруто друштвеног производа

треба оставити да би се утрошио у развојне сврхе. У конкретном случају, раст плата у овој години премашио је било који ниво и због тога је неопходно да се у 2008. години иде на раст само у складу са инфлацијом. Међутим, то се није остварило у овом буџету због пренесеног раста плата из 2007. године. Тако сада имамо парадоксалну ситуацију - да је раст масе плата у 2008. години у односу на 2007. чак 15,6 одсто, односно двоструко виши од планиране инфлације. Парадокс је, такође, у томе што је и овако превисок раст масе зарада буџетских корисника процењен од оних који га добијају као неприхватљиво низак. Сматрам да ће тек у буџету за 2009. годину бити могуће да се успоставе прави односи.

Како тумачите то што је у време претходне владе са синдикатима правосуђа, здравства, просвете потписан договор који је подразумевао и јасну динамику будућих повећања која се тренутно поштује, а да они сада траже много више...

Мислим да траже нереално повећање, јер је историја ниске инфлације у овој земљи сувише кратка и већина људи одбија да прихвати једноцифрене промене. Мене странци питају са неверицом како то да нисам у стању да објасним синдикатима да им плате могу расти само у складу са том, једноцифреном инфлацијом.

Критичари буџета тврде да је Влада Србије управо планираним минусом у државној каси дала за право онима који верују да се неће остварити пројектована инфлација?

Мислим да дефицит буџета није основ за тврдњу да ће инфлација бити угрожена. Буџетом за 2008. годину ниво учешћа јавне потрошње у БДП смањен за око 0,7 одсто, а сам дефицит је, иако номинално већи, заправо суштински мањи, јер је остварен у буџету који је за око 10 одсто од буџета за 2007. годину, док дефицит расте за око осам одсто.

Каса државе од нечега мора да се пуни. Директне инвестиције у овој години ниже су него раније. Плашите ли се да наредних година предвиђени привредни раст неће бити остварив?

Тога се не плашим. Очекујем релативно високе стопе раста у наредном периоду. Слажем се да је у наредној години неопходно обезбедити значајнија средства од приватизације. Прилив од 2,5 милијарди динара директних инвестиција

остварен је у 2007. години, а да нисмо имали значајније приватизације. Не постоји видљив разлог зашто би дошло до заустављања тог тренда. Међутим, ако и дође до смањења или успоравања, тај недостак мора бити надокнађен неком значајнијом приватизацијом у 2008. години.

Министарство економије предложило је стратегију приватизације јавних предузећа. Њом се, за већи део државних фирми, избегавају стратешки партнери. План је да се, путем докапитализације, путем брзе, дође до новца за инвестиције. Верујете ли у тај пут?

Теорија каже да је држава, била она Србија или нека развијенија земља, увек лошији предузетник од приватника. Међутим, када се ради о неким инфраструктурним системима, искуство показује да је вид државног учешћа неопходан. Било да је то због регулације монополских грана или о фактичком учешћу у привредном животу. По мом мишљењу, што је тржиште конкурентније, то је мање потреба за мешање државе, а више за - увођење стратешког партнера. Гледано на дуги рок, верујем да чак и у овим сада монополским гранама има смисла за увођење стратешког партнера, али на кратки и средњи рок држава има низ задатака које треба да уради.

Иницијална јавна понуда, по дефиницији, има одређене карактеристике које је чине супериорнијом у одређеним ситуацијама. Те карактеристике омогућавају укључивање великог броја грађана и стварање алтернативе штедњи кроз банкарски систем. Овај модел, такође, али у мањој мери, утиче на управљање, што значи да је применљив код предузећа која већ имају добар менаџмент. Зато сматрам да је модел добар.

Како видите захтеве синдиката јавних предузећа да и они остваре право на бесплатне акције фирме где раде?

Мислим да због чињенице да запослени у јавним предузећима очекују да буду третирани на сличан начин као и радници у друштвеним фирмама, треба ићи на иницијалну јавну понуду и обезбедити додатна средства кроз развој компаније, а не продавати њен постојећи капитал.

Зашто доношење закона о денационализацији чека наредну годину?

Интензивно се организује јавна расправа о предлогу тог закона. Учесници тих расправа до сада су дали низ нових решења и критика постојећих. Зато не

журимо са предлагањем било каквог текста закона. Ипак, не губимо наду да ће се он, пре Нове године, наћи у Скупштини.

Када ће пензионери моћи да рачунају на сигуран износ који је заснован на основици коју чини 60 одсто просечне плате?

Пензионери ће већ у јануару добити повећање од 12 одсто, због усклађивања са платама. Касније ће уследити редовно усклађивање са растом трошкова живота. Процена је да ће у децембру ове године просечна пензија бити на нивоу од око 53 одсто просечне плате и већ у јануару пензије морају бити подигнуте до нивоа од 60 одсто. Пензионерима крајем ове и почетком наредне године следи и враћање старог дуга који укупно износи око 10 милијарди динара.

Буџет је између развојног и рестриктивног. Шта је то што му даје епитет развојног?

Мислим да буџет представља баланс између социјалног и развојног. Рестриктиван је, јер се смањује учешће јавне потрошње у БДП-у, а социјалним га чини чињеница да су у њему предвиђена значајна средства за плате и веома значајна средства за пензије. Развојним га чини то да се и даље инсистира на реализацији НИП-а, који је за 2 милијарде динара већи него прошле године. Истина, део средстава не иде из буџета него из кредита. Међутим, без обзира на изворе, он показује јасну оријентацију Владе ка улагањима у развој, односно будућност.

„Електропривреда Србије“ предала је Влади захтев за поскупљење струје. Некако у исто време расту и све цене које зависе од тржишта. Хоће ли Влада опет одложити повећање цене киловата?

Одлука о поскупљењу струје још није донета и предстоје нам разговори наредних дана. Ипак, начелно посматрано, неспорно је да ће бити потребно да се изврше корекције. Ако се оне десе у овој години, то неће имати никаквог утицаја на овогодишњу инфлацију.

(Аутор: Гордана Булатовић)